

UJVIDÉKI HÍRLAP

Az ujvidéki nemzeti munkapárt hivatalos közlönye.

Magjelenik minden csütörtökön vasárnap.

Most a falu

az ut s mintha csak vissza akarná adni azt a kicsinylést, lenézést, gunt és kifigurázást, amelylyel jobb időkben a városiak csipkedték. Mindazért, amiben a város mögött van — és a mi nek most a város se tud nagyon örülni a különféle látványosságokért, még ha azokat nagy, kulturális célok szolgálatában álloknak mondják is, az aszfaltért, a kávéházért és egyébért, aminek kultura és kényelem a neve, most kárpotlást kap abban, hogy neki van baromfia, tojása, élelmiszere, a városnak meg nincsen.

Ha a dolgokat nem a szűk köre szabott helyi érdekek kormányoznák, hanem az a nézőpont, hogy mindenkin minél nagyobb mértékben segítsenek, minél kevesebb és minél kisebb legyen a nyomorúság, akkor a hatósági szervezkedésnek a falun kellene kezdődnie. A falu szájától nem akarja senki se elvenni azt, a mit nékik a tyukok oiy bőkezűen tojnak és a mit a kert olyan dusan ad, hanem a fölöslegekre rá kellene tenni a hatóságnak a kezét, a vidék hatósága vegye át, természetesen nem árlicítással, hanem megszabott árak mellett és kényszerrel a fölösleget és adja át a város hatóságának. Ez azután megadná a létjogot a város közéletmezésének.

Megkezdődött most a könyörtelen, mással nem törődő önvédelem, hogy akinek módja van rá, falusi rokona, ismerőse, az mégis megszerzi magának faluról az olcsóbb élelmet. Mindennek meg kellene szünni és meg is szünnék, mihelyt olyan törvényes rendelkezést bocsátának ki, hogy a falu mindazt, a mit maga nem fogyaszt, köteles megszabott áron a hatóság rendelkezésére adni, a hatóság pedig a városok közéletmezésére ugyanolyan áron átadná. A mit megcsináltak nagyban a gabonával a Haditermény Részvénnytársaság formájában, ugyanazt meg kellene szervezni — gyorsan, igen gyorsan! — az egyéb, falun termelt élelmi cikkekben. Ezt annál inkább meg kellene csinálni, mert a városok közéletmező szerveitől alig lehet kívánni, akármennyire szükséges, azt az eleven kereskedői érteket, amelylyel az exportörökkel fölvehetnék a versenyt és a kinálkozó jó alkalmakat a tömeges és olcsó beszerzésekre fölhasználhatnák.

Ujvidék és a harmadik hadikölcsön.

— Beszélgetés Balassa Henrikkel. —

Vilmos német császár hadseregének legdicsebb fegyvertényei mellé állította a harmadik német hadikölcsön szemkáprázató sikerét. A tizenkét milliárd nemcsak a német nép anyagi erejét, erős, nemzeti egységben való egybeforrását jelenti, hanem kifejezője egyuttal minden német ember állampolgári öntudatának, a német szolidaritásának, amely többé már nem hiszi, hanem tudja, hogy csak győzünk lehet.

A második esztendőbe hajló háboru meghozta nálunk is a harmadik hadikölcsön szükségességét. A hadviselő állam harmadszor is a magyar néphez fordul, amely a két első alkalommal oly ragyogó példáját adta céltudatos hazafiságának, igazságos háborunk győzelmébe vetett hitének. Háborus és közgazdasági helyzetünk az első két hadikölcsön felvételének idejében távolról sem volt olyan jó, mint ma. Sem katonáink, sem a polgárok nem tanultak bele annyira a háboruba, nem tudták annyira beleélni magukat az állapotokba, mint ma, a két hadikölcsön eredménye mégis felülmut minden várakozást.

Milyen lesz a harmadik hadikölcsön eredmény? Joggal foglalkoztatja ez a kérdés minden magyar embernek az érdeklődését, mert hadvezetőségünk bölcsességén, katonáink vitézségén, a polgárság produktív munkáján kívül ennek a hadikölcsönnek sikere a legfőbb biztosítéka végső győzelmünknek.

Ujvidék polgárságának egy dicsérendő része részt vett az első két hadikölcsön jegyzésében, és ebben a munkában az ujvidéki pénzügyvezetők vezetői jártak elől. Alárendelték a maguk érdekeit az állam érdekének és ezzel szinte megalapozták a nagyarányu pénzügyi akció sikerét.

Most, hogy a harmadik hadikölcsön jegyzésére kerül a sor, az *Ujvidéki Hírlap* a helybeli pénzügyi helyzet legalaposabb ismerőjéhez, Balassa Henrikhez, az

Ujvidéki Takarékpénztár elnöke-vezérigazgatójához fordult, kikérve az ő véleményét a harmadik hadikölcsön ujvidéki eredménye felől.

Balassa Henrik munkatársunk előtt a következőkben volt szives véleményét elmondani:

— A harmadik hadikölcsön sikeréhez kétség nem férhet. Stratégiai, diplomáciai s közgazdasági helyzetünk sehasem volt oly kifogástalanul jó, mint jelenleg, a mi hadikölcsönnek elhelyezésénél természetesen döntő fontossága. De azonkívül is a közönség már tudja, hogy a hadikölcsönkötvény jegyzése nem áldozatot jelent, hanem jó üzletet. Az államnál jobb és biztosabb adós nincsen, s emellett olyan kamatozást biztosítja a hadikölcsönbe fektetett tőkének, a minőnél különben képzelnem sem lehet. A hadikölcsönkötvény tiszta hozadéka 6·28%, a záradékolt daraboké pláne 6·67%, vagyis annyi, a mennyit egy állampapír sem hoz. Ezek köztudomásu tények, melyek a laikus publikum előtt is ismeretesek. De a hadikölcsön jegyzésének előnyeit nemcsak ebben látom, hanem abban is, hogy az ártolyama a háboru befejezte után egy-két évre, a mikor a háboru pusztításának helyrehozatalára fordított tőkék maguk is újabb tőkét fognak termelni, okvetlenül föl fog szökni. Vagyis a mai tőkeelhelyezés mellett, hogy hat százalékon felüli kamatozást hoz, egy tekintélyes kurzusemelkedés is kecsgetet.

— Az ujvidéki jegyzés sikerében erősen bizom, és erős hitem, hogy a harmadik jegyzés nem fog a másodiknak mögöttes maradni, a mint a második jegyzés is felülmutta az elsőt. Bizalmamat főleg arra alapítom, hogy Ujvidék közönsége még nem vette ki a két előbbi jegyzéssel azt a részt, a melyet vagyoni ereje e hazafias célra fordítani enged. A józan ésszel folytatott gazdalkodás egyrészt, a hazafias köteles-

ségteljesítés másrészt valószínűleg oly tőkét fog a győzelmesen hadakozó államnak a rendelkezésére bocsájtani, a melyek értetetlen okokból saját érdekeiket negligálva és egyenesen hazafiatlanul a hadikölcsön jegyzésétől tartózkodtak. Abból a 25 millió koronát meghaladó összegből, a mely az első két hadikölcsön jegyzésnél mint ujvidéki jegyzés szerepelt, vajmi csekély hányad esik Ujvidék városának lakosságára. Ujvidék környéke szolgáltatta a milliók nagy részét, nem pedig a város polgársága. A két első jegyzés csupán azt mutatta, hogy Ujvidék gazdasági hálózata messze vidékre ér el, de a város lakosságának igazi anyagi erejéről nem adott hü és megbízható képet. Kár volt a két első jegyzés egyes tételit nem publikálni, mert csak így lehetett volna megállapítani, hogy az ujvidéki polgárságnak földbirtoke része, mennyit fektetett hadikölcsönkötvényekbe. De anélkül, hogy az egyes jegyzéseket ismernők, megállapíthatjuk, hogy a józan gazdalkodásnak s hazafias készségnek példáját csak a nagykereskedők adták. És ez aztán fényes példa volt s ragyogó. De hol lehet a fundált vagyonok tulajdonosainak nevé megtagálalni? Hol maradtak a földbirtokeosok jegyzései, dacára, hogy a háboru óriási, nem remélt jövedelmeket hozott nekik? Azt hiszem, hogy a józan és az e hazafias lelkiismeret szava megszólal majd bennük most, amikor termésüket értékesítvén nagy pénzösszegekben usznak.

— Ezért hiszem, hogy az ujvidéki harmadik hadikölcsön jegyzés sikere nagyobb lesz, mint az első kettőé. Az eddigi mulasztást helyrehozandó új nevek és tőkék fognak jelentkezni, a mi ha megtörténik, a mostani hadikölcsönjegyzés fényes sikere már eleve is biztosítva van. A vezetésem alatt álló *Ujvidéki Takarékpénztárnál*, mely az első két kölcsönből öt millió koronánál többet helyezett el, majd kizárólag helybeli polgároknál, még nem kezdte meg propagandáját, de máris másfél milliónál több jegyzést vétettek fel előjegyzésbe a harmadik hadikölcsönre. S azt hiszem, hogy ez összeg tetemesen fog

nőni anélkül, hogy betéti állományunk alatta szenvedne. Az előbbi hadikölcsönök jegyzésekor több mint két millió koronát fizettünk ki a betéteinkből, s ennek dacára a betéteink oly magasságot értek el, mint azelőtt soha, még a balkáni háború előtti időben sem. A hadikölcsönjegyzésokról kevesebbedik, természetesen, a betéti állományunk, de alig 1—2 hónapra rá helyreáll a régi magassága.

— Ujvidék polgársága tökeerős, gazdag, a harmadik badikölcsön fényesen fog sikerülni, ha mindenki — lett légyen ez bármely rangú, vallású vagy nemzetiségű — csak a kötelességét teljesíti.

Mikor lesznek Ujvidéken az új sorozások?

Az Ujvidéki Hírlap már ismertette a honvédelmi miniszternek a 19-42 éves népfelkelő összeírásáról és újratorozásáról kiadott rendeletét. A rendelet, amely tegnap érkezett le Ujvidék városához, egyelőre csak általános érvényű intézkedéseket tartalmaz, de nem terjeszkedik a részletekre, amelyeket egy későbbi rendelet fog precízírozni.

A honvédelmi miniszter rendelete az összeírások és sorozások idejét tudvalevően október 27-től december 31-ig terjedő időre állapítja meg. Arra a kérdésre, hogy Ujvidéken mikor fog végbemenni a sorozás, illetékes helyen a következő felelet adták:

— A miniszteri rendelet a sorozások idejét október végétől december végéig terjedő időre állapítja meg. Ennek a két időhatárnak a keretén belül ejtjük meg mi is az összeírást és sorozást. Az összeírás nem úgy mint Budapesten, kikézbessített lapokkal, hanem a régi módon, jelentkezés alapján fog megtörténni. Hogy ez mikor fog megtörténni, arra naptári pontossággal felelni nem lehet.

— Éppoly kevésbé lehet már most megjelölni a szemlék megtartásának pontos idejét, mert ez nem csupán a katonaugosztálytól és a városi hatóságtól függ. A katonaugosztály előbb érintkezésbe lép a honvédkiegészítő parancsnoksággal, amelynek szüntén még csak ezután megállapítandó munkatervével összhangban határozzuk el a sorozások idejét.

— Ilyen körülmények között természetesen lehetetlen határozott feleletet adni. Annál azonban valószínű, hogy Ujvidéken — csak úgy, mint eddig is rendszerint történni szokott, a miniszteri rendeletben megengedett határidőnek letelején fogjuk megajánlani úgy az összeírást, mint az újratorozást.

MELEG RUHÁT A KATONÁKNAK!

Ez a pár szónyi kérelem nem szorul bővebb fejtegetésre!

Amit kérünk az hazafias kötelesség és a szív parancsa!

Aki bármely katonát felruházza, úgy cselekszik, mintha harcban álló saját vérét védené a tél zordsága ellen!

E szerint cselekedjék mindenki!

A következő felvilágosító-sokat adjuk!

1) A főispáni hivatal azoknak, akik nála jelentkeznek, olcsó, gyári áron, kg.-onként 15 koronáért, rövid idő alatt beszerzi az országos hadsegélyező bizottság útján az igényelt gypajufonalat. De figyelmeztet arra, hogy az így szerzendő fonál csak a katonák meleg ruhájának elkészítésére fordítható és azzal kereskedni tilos.

2) A főispáni hivatal gondoskodik arról is, hogy akik nála fonalat vásároltak, azt, ha maguk fel nem dolgozhatják, — kötésre adhassák ki olyanoknak, akik fonalat nem vásárolhattak ugyan, de munkájukat díjtalanul felajánlották.

3) A főispáni hivatal arról is gondoskodik, hogy az alanti utmutatás szerint kötendő holmik, vagy egyéb ruházati adományok (selyem-, vagy puha gypajuszövet, vagy ilyenből való kész ruhadarabok), — az azokat a közönség a főispáni hivatalba hozza, — felküldessenek a honvédelmi miniszteriumba.

4) A főispáni hivatal végre minden gypajuszórlónak, minden téli holmit adakozónak és minden díjtalan kötésre vállalkozott egyénnek a nevét — a közönség nyilvános elismerésé végett — az idén is közli a lapokban.

Siessen mindenki a maga jelentkezését a választelvényen megírni és azt a főispáni hivatalba (város háza I. em. 20. ajtó) hozni, vagy küldeni.

Hazafias tisztelettel:

Az „Ujvidéki Hadsegélyező Bizottság” nevében

Mathkovits Béla
főispán.

Milyen meleg ruhát készítsünk vagy adjunk katonáinknak?!

I. Gypajufonálból:

1) *Sált*, melyet, hogy a nyak és fül védhető legyen, körül-

belül 250 cm. hosszúra és 25 cm. szélesre kell kötni.

2) *Érmelegítőt*, melyet 30 cm. hosszúra és úgy kell kötni, hogy a hüvelykujj számára oldalnyílása legyen.

3) *Térdvédőt*, melyet 45 cm. hosszúra és a középtájon a térdkalács számára megfelelő dudorodással kössünk.

Piaci kérdések.

Szemle a vidéki városokban

A piaci nanaszokhoz és keseregésekhez mindig hozzákapsolódóknak azok a töprengések, hogy lehetne segíteni a bajon?

Ezer és ezer gondolat, száz és száz indítvány merül fel, a hatóság így legyen, a hatóság ezt rendelje el, a hatóság ezt vagy azt tegye.

Mint a multban már ismétleten megtettük, most is ismételtjük azokat az eszközöket, amelyekkel más városok igyekeznek elmenteni állani áremelkedésnek.

Bajok és panaszok tekintetében az aradi, temesvári vagy nagyváradi piac hű kópiaja mindenben az ujvidékinek, vagy megfordítva, mindegy. Ezeket szükségtelen bemutatni, ellenben érdemes foglalkozni azokkal a hatósági intézkedésekkel, amelyek hivatal lennének ezek leküzdésére.

A hushányja ellen.

Szinte minden város piaca abban a betegségben szenved, mint a miénk. Nincs hus és ami van, az drága. Legnagyobb a hiány a sertés-husban s legjobban megakad a kereskedelem a szalonnál.

Arad város közéletmezesi bizottsága tudomást szerzett arról, hogy a katonaság élvezhető sózott dán hussal rendelkezik, amely kellő elkészítés után éppen olyan izletes, mint a friss hus s beszerzési ára jóval olcsóbb. A bizottság a hadügyminiszterhez fordult, hogy az aradi helyőrség részére szállított dán husból engedjen át 10 hordóval, hogy a lakosság között árusítsák.

A hatósági életmezesi üzlet hollandiai sózott halat árul s ez bevált. Egy kiló hal 1 korona 80 fillér s kitűnő tápláléknak bizonyult, a közönség pedig nagy mennyiségben vásárolja.

Debrecen ezer juhot vásárol, s ennek olcsó kimerésével igyekeznek az árakat letszorítani.

Székesfehérvár városi hatósága dán marhahús konzervet, gulyáskonzervet, kolbászt rendelt.

Miskolc városa a nagy húsdrágaság enyhítésére vadászterületet bérelt ki, ahonnan nagy mennyiségű vadhus, különösen vaddisznó és őzhus kerül a városi piacra. *A vaddisznó-hus kilója 3 korona, az őz-hus kilója 3 korona 20 fillér.*

Szegeden az iparosok fogyasztási szövetkezete sertés-hizlalótelepet létesít. A tervzet szerint minden iparos, aki megfelelő részletekben 200 koronát fizet be a szövetkezeti pénztárba, egy teljesen kihizlalt sertést kap.

II. Selyemből vagy puha gypajuszövetből:

1) Kérünk akár új, akár használt állapotban olyan darabokat, melyeket a hadsegélyező bizottság feldolgozhat.

2) Selyemből, vagy puha gypajuszövetből való kész ruhadarabokat, bélést stb.

Nagyváradon a város 400 darab libát vásárolt előnyös áron, azonkívül egy vagon vöröshagymát métermázsánként 76 koronáért. Tárgyal az életmezesi ügyosztály egy városi sertés-hizlalda felállítására érdekében, Győr városához hasonló módon akarja a kérdést megoldani. Szövetkezik egy vagy több vállalkozóval, akik számára közvetíti a sertést, szerez kukoricát. Ezzel szemben a sertés hizlalda a város által megszabott áron látja el a közönséget zsirral és hussal.

Debrecenben a főkapitány leplezte a henteseket, hogy eldugják a szalonlalt és a zsirt, hogy később magasabb áron kiárulják. A hatóság szigorúan jár el velök szemben.

Pécs város vezetősége még a jobb időkben 900 darab sertést vásárolt, azokat kihizlalta és most olcsón bocsátja a közönség rendelkezésére. Elő sulyban 2 korona 85 fillér az ára ezeknek a sertéseknek. A városi zsir kilója 4.48 K. De a most hizlalóba vett sertést elősulyban 5.20 K-ért kapja.

Arad is megakarja ezt tenni. A közéletmezesi bizottság javasolja a tanácsnak, hogy a város a hentesektől vegyen át sertéseket, a zsirt olvassza ki és olcsóbban mérje ki a közönségnek. Erre a város 4800 koronát fizetné rá.

Hatósági életmezesi üzlet.

Sok város állított fel, különösen a háboruban hatósági életmezesi üzletet. Most épen az aradi életmezesi üzletéről olvassuk, hogy a forgalma annyira megnövekedett, hogy fióküzletet kell nyitnia.

Ide iktatjuk Temesvár város fejközpontjának 1914. évi zárszámadatait is, mely szerint bevételük 198.518 K 60 f.-t a kiadások . . . 196.269 K 27 f.-t

tettek ki, minél-fogva a tiszta jövedelem 2.219 K 33 fill. volt.

Városi. ankétja.

* Az aradi közéletmezesi bizottság úgy határozott, hogy ankétja hívja meg Szeged, Temesvár, Nagyvárad tanácsának azt a tagját, ki a közéletmezesi foglalkozik. Az ankétet, melynek célja az, hogy megismerjék más városok intézkedéseit is, legközelebb meg is tartják Aradon.

Gyors eljárás az életmezesi uzsorások ellen.

Nagyváradon a rendőrfőkapitány belátta, hogy a piaci, illetőleg életmezesi uzsorát csakis gyors

Hirdetési ügynököt alkalmaz a kiadóhivatal.

és radikális ítélőhatalal lehet megrendszabályozni s azért utasította a kihágási bíróság vezetőjét, hogy az élelmiszerüzorsóra vonatkozó feljelentéseket soron kívül, három nap alatt kell letárgyalni. A tanács szintén soron kívül tárgyalja ez ügyeket.

Debrecen különben szintén a kihágási eljárás gyorsításáért írt fel a kormányhoz s feliraták megküldötte Ujvidéknek is.

Lesz-e majd tiroli maróni?

Elmult a nyár, a vénasszonyok utónyara is tovaröpült s már siető robajjal közeledik a tél. A napszakok kalendáriumi pontossággal váltakoznak s csak a világra szakadt háború s ödöklés nem változik. Ágyuk bömbölő dörgésében, gépfegyverek kattogó ropogásában, aknák robbanó dörejében, pusztító fegyverek duhaj csattogásában elvész a katonák hurrázó, éljenző, rajtázó lelkesültsége, a sebesültek, betegék jajszava, minden hang a fegyver s jön, jön a tél a maga ridegségével.

Itthon azonban az élet a régi időkre emlékeztet. Hideg, téli estéken, amikor a korzót dideregve járjuk és a kezünk meggémberedik a tél fagyos lehelletétől, mindig jól esett az utcasarkon gubbaszkodó marónis nénihez menni s forró marónin, vagy gesztenyén melengetni kezünket.

A hadüzenet óta Olaszországból minden behozatal szünetel. A makaroni után a maronira kerül a sor, aminek hiányát éreznünk fogjuk. Amin azonban már eddig is sok mindenről lemondtunk, nagyon könnyen lemondunk a maróniról is. A marónit Dél-Tirolból, Görz vidékéről és főleg Itáliából importálták eddig.

Az idén magyar baka áll őrt Dél-Tirol határán s egész Tirol belső haditerületén. Oda senkisémet mehet, Görzhöz sem tanácsos közeledni a hitvány maróniért, mert könnyen talián gránátot kaphat az ember.

Reklám sem hirdeti majd a marónit, ami forróságával egy kis melegséget varázsol a hideg télbe:

It fris melleg Marónni kapottó.

Hogy lesz-e az idén maróni és narancs, erre vonatkozólag kérdést intéztünk egy ujvidéki fűszer-nagykereskedő céghez, ahonnan a következő választ kaptuk:

— Az idén sem narancs, sem maróni nem lesz. Itáliából nem kapunk. Tirolt nem lehet megközelíteni civileknek, ott legfeljebb a katonák ehetnek marónit, ha megkivánják. Lehet azonban, hogy lesz valami kis behozatal semleges államokból, amelyek Itáliából kapják, de az bizonyos, hogy a maróni ára is kétszeresre, vagy háromszorosra fog emelkedni.

Ezután alighanem az apró gesztenyével kell csak beérnie az itthon sétálóknak s amellett gondolni Itália szép kékégre, ahol, ha úgy tetszik a taliánok meg is fulladhatnak az otthonmaradt sok marónitól.

Ágyukat öntenek az ujvidéki templomok harangjaiból.

A napokban tették közzé a kormányzat a rendeletét, amely a háztartásokban található réz és nikkel tárgyak rekvirálását rendeli el. November elsején összeszedik azokat, akik eddig önként nem adták oda a rezüstöt, rézmoszarat, gyertyatartókat, kilincseket, hogy ágyukat öntsenek belőle.

Amikor a réz rekvirálásra vonatkozó rendelet megjelent, majdnem mindenkiben felvetődött a gondolat, hogy miért nem szedik inkább a harangokat össze, ezekből egész tekintélyes mennyiségű ágyut lehetne önteni, minthogy 1848-ban is harangokból kerültek Gábor Aron ágyui.

Az Ujvidéki Hírlap tudósítja felkereste Fáth Ferenc ujvidéki plébánost, hogy nála érdeklődjék, nincs-e esetleg valami kánonjogi akadály annak, hogy a templomok harangjaiból a haza határait védő ágyuk legyenek. Fáth Ferenc a következőket mondta:

— Semmiféle kánóni, vagy egyházi jogi akadály nincs annak, hogy a templomok harangjai nemes hazafias célt szolgáljanak. Annnyira nincs, hogy a közel jövőben az ujvidéki harangok ércnyelve már nem az életét hívja s nem a halottakat kíséri, hanem halált küld az ellenség felé. Az Ujvidéki harangokból ágyu lesz.

— A belteri plébániának 4 harangja van. Ebből kettőt a kalocsai egyházmegyei hatóság utján már régebben, még a fémrekvirálási rendelet kiadása előtt felajánlottunk a hadügyminiszternek. Eddig azonban ugyáltszik nem volt erre szükség, mert ajánlatunkat nem vették figyelembe. Ha a hazának kell, a lélekharangon kívül csak egy nagy harangot tartunk meg.

— Igaz, hogy harangjaink nagyrésze kegyes adomány, értékes emlék és megbecsülendő relikvia, azonban most olyan célra kéri, hogy nem szabad haboznunk...

Ezeket mondotta ujvidék hazafias plébánosa s ebből örvendtes jelenséggént tessék ki, hogy az ujvidéki r. kath. plébánia hazafias lelkesedéssel már felajánlotta a templomok harangjait, hogy azokból ágyut öntsének. Senkinek nem szabad s nem illik tehát habozni, amikor a háztartásában lévő fémtárgyakat kéri tőle.

Dr. Hadzsi Koszta sajtópöre.

A máramarosi skizma-pörrel kapcsolatban a *Zasztava* című szerb napi lapban Hadzsi Koszta dr. ügyvéd tollából egy cikk jelent meg, amely a máramarosszigeti esendőröket és határrendőrséget különböző brutalitásokkal vádolta meg.

A cikk a következőket mondja: A csendőrök a görög-keletiek háját levágták s addig verték őket,

amíg azok a saját hajukat le nem nyelték. Így történt az is, hogy egy vádlottat, mert nem akarta a görög-kath. vallást fölvenni, egy ló farkához kötötték. Egy szegény családnak lakásából kiszakították az ablakokat s az ajtókat és öt kis gyermeket hagytaak huszfokos hidegben, hogy uly másnap a szomszédok félig megfagyva találták őket. A pöriratok mellé Astázia tisztelendő céduláit csatolták, amelyeket föl hívásuk a csendőrséghez, vagy a határrendőrséghez intéztek s amelyek így szólnak: Fékezék ennek vagy annak a büntetését, mert az illető már megbűnhődött, megtagadta a skizmat. A csendőrség tehát Astázia rendelete szerint bánt el oly módon, mint ahogy a spanyol inkvizícióban szokás.

Ezt a cikket az ügyesség inkriminálta. A szegedi törvényszék most tartotta ez ügyben a tárgyalást. Az ítélkező tanács elnöke Elekes Gyula dr. volt.

Hadzsi Koszta dr. kihallgatása alkalmával előadja, hogy nem érzi magát bűnösnek. Az inkriminált cikkben foglaltakat előzetesen megírták a *Népszava* és a *Világ*. Ő csupán e fővárosi cikkek anyagát írta meg a *Zasztavában*. Kéri a bizonyítás kiegészítését abban az irányban, hogy hallgattassanak ki a skizmapör tanui, akik igazolni fogják a cikk adatait.

Hosszas tanácskozás után a törvényszék a bizonyítás kiegészítését elrendelte olyformán, hogy átír a debreceni és máramarosszigeti törvényszékhez a skizma-pör iratainak beszerzése végett.

HIREK

Kitüntetett hős. A király dreischwerti *Waberer* György ny. vezérőrnagynak, egy erős tűzérőségi parancsnokának az ellenséggel szemben tanúsított kitűnő szolgálata elismeréséül a hadi-ékitményes 3. o. vaskorona rendet adományozta. *Waberer* Györgyben, a kit még a béke idejéből városunk lakóssága előnyösen ismer, egy minden tekintetben érdemes férfit s katonát ért a királyi kegy.

A virilisták névjegyzéke. Ujvidék város virilistáink névsorát szeptember hó 30-án kellett volna az igazoló választmánynak megállapítani. Miután azonban a törvény rendelkezésénél fogva a virilisták jog megállapításánál a hadiadót is figyelembe kell venni, az igazoló választmány ülését csak a hadiadókievetése után fogják megtartani.

A közigazgatási bizottság ülése. *Matkovits* Béla főispán a közigazgatási bizottság október havi ülését e hó 14-ének délelőtti 11 órájára hivta össze a kis tanács terembe.

A cukor maximális ára. *Profuma* Béla polgármester hirdményileg tette közzé a cukor maximális árát; e szerint az elsőrendű finomítvány nagy süvegekben szabadon kg.-ként 109 fillér; másodrendű finomítvány, selejt finomítvány, vagy melis kg.-ként 108 fillér; kockacukor netto 50 kg.-os ládákban kg.-ként 113 fillér, lisztcukor netto 50 kg.-os ládákban kg.-ként 113 fillér. A megállapított árak október hó 4-én léptek életbe. Aki a rendeletet megszegi, kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatik.

Az első hazaárulási vagyon elkobzás esete az ujvidéki törvényszéken. *Novakov* Mita, volt szilbácsi lakos, a 6. gy. e. szolgált és onnan ellenséges területre szökött. A 32. gyaloghadosztály bírósága megindította az eljárást ellene és megállapította azt, hogy „önként lépett ellenséges területre” és ez által hazaárulást követett el. Ennek folytán áttette az iratokat az ujvidéki kir. törvényszék vizsgálóbírájához a „hazaáruló vagyon felelőségéről” szóló 1915. évi XVIII. törv. cikk alkalmazása végett. Dr. *Korény-Scheck* Vilmos vizsgálóbíró nyomában elrendelte a zárlatot, minek folytán *Novakov* összes vagyonát lefoglalták. Ez volt az ujvidéki kir. törvényszéknel az első eset, midőn a hazaáruló vagyon felelőségéről szóló törvényt alkalmazták, amelynek értelmében ezután az államkincstár megfogja indítani a pert *Novakov* Mita ellen — akit ügygondnok utján fog megidezni — a zár alá vett vagyon elkobzása végett.

Miért drága a vadhus? A mi kizsárolt fogyasztó közönségünk sehogyse tudja megérteni, hogy mivel lehet a vadhus árának örületes emelkedését megokolni? A nyulat, a sarvast, a foglyot, a fácánt nem kell drága kukoricával etetni, napszámost se fogadnak melléje, hogy megvakarja, ápolja, gondozza s végül a hadsereg számára se szállítják, vásárokrá se hajtják s mégis fölment az ára. Érthetetlen dolog! Mi pedig azt nem értjük, hogy a közönség a vadhus árának emelkedését nem érti. Evés közt jön meg az étvágy. Amikor a zsarolás elhatalmasodik, akkor mindennek, még a gombának is fölmege az ára. Ehető hus lévén a vadhus, noha nagyon megvolna 2 koronával fizetve kilója; de meit az egyéb husfélék ára 5—6 korona körül jár, a vadat se szabad olcsón mérni.

Adományok Ujvidékfalvára.
Kovács István és Ilonka 300 koronát, Ujvidék rendőrségi tisztviselői 20 koronát juttattak a főispáni hivatal útján Ujvidékfalva felépítésére.

A szintársulat szubvenciója.
Füredi Béla szintársulata kedden este fejezi be ujvidéki szezonját az „Egy test, két lélek” című szenzációs drámával. A városi tanács méltánylandó azt a nemes igyekezetet és kulturmunkát, a melyet a szintársulat itteni működésével produkált, ma délelőtti tartott tanácsülésén kiutaltványozta a szintársulatnak az 1000 koronás segélyt.

A harmadik hadikölcsön. Holnap veszi kezdetét a harmadik magyar hadikölcsön jegyzése. Ujvidéki jegyzési helyekül dr. Teleszky János, pénzügyminiszter, a mint a multkor is, az összes helybeli pénzügyintézeteken kívül még a postatakarékpénztárt és az adóhivatalat is jelölte ki.

Elutaztak a bolgáraink. Az ujvidéki bolgárok is legjelkesebben a legnagyobb készséggel teljesítették hazájok behívó parancsát, a melyet Ujvidéken is eljuttattak hozzájuk. A rendőrségen jelentkeztek bizonyítványokért a bevonuló bolgárok. Nagyon sok közülük családostul is hazaindult, miután itthon pénzre tette mindenét. A szorgalmas kertművelők a feleségüket, gyermeküket is viszik, mert bizonyosra veszik, hogy a felszabaduló Macedoniában kitűnő földet kapnak az új, naggyá lett Bulgáriában. Az ujvidéki bolgár kertészek összes terményeit átvették már az ujvidéki kereskedők úgy, hogy a bevonulókat a legcsekélyebb veszteség nélkül teljesíthették a hazájuk iránti kötelességüket.

Közgazgatási bejárás. Csőtörtökön délelőtt 9 órakor egy a Dunaparttal összekötő vasuti vágány közgazgatási bejárást tartották meg, a melyen az elnökölő dr. Hazay Radó miniszteri segédítők a miniszter megbízásából az ideiglenes építési engedélyt megadta.

A hadiadó kivetés. Hétfőn délelőtt 9 órakor kezd meg az ujvidéki adófelszámolási bizottság a hadiadó kivetését. A bizottság a városház 15. szám alatti helyiségében fog működni. A pótlólag felvett hadiadózó-jelöltek kivetési javaslatát hétfőn teszik közzé.

Felelős szerkesztő és kiadó:
dr. Königstättler Ottó.

Ki mit lát,
Ki mit tud,
Ki mit hall
közölje az
Ujvidéki Hírlappal.

Ahogy a német katonákat utnak eresztik.

Mit visznek magukkal a csapatok?

A hivatalos jelentés tudtul adta, hogy az új offenzíva megkezdődött Szerbia ellen és úgy mi, mint a német csapatok erős támadással jettettek rémületbe a cár szerencsétlen protezséit. A német katonáknak a Balkán felé való özőnlése érthető érdeklődést keltett, amerre elvonultak. A Balkán közelében lévő vidékek lakói ilyen tömegben eddig még nem szemlélhették közelről a német csapatokat és így nem kell csodálkozni azon, ha a félelmetes és hű szövetségest kiűntető érdeklődés fogadta utjukban. Csodálattal figyelték meg daliás alakjukat, gyönyörködtek jól kedélyükben és a halál kapujában is megtartott nagyszerű vídám-ságukat.

A főtámaszok sem kerülhetek el a bámulók figyelmét. Minden képzeletet felülmuló gondnal és körültekintéssel szerelték föl a Balkánra készülő csapatokat. Az aránylag kicsinek mondható háztársakban a mindennapi életszükségleti cikkek a legutolsó darabig megtalálhatók. Természetesen rovarport is visznek magukkal, mert, a tudomány megállapítása szerint a kiütéses tifusz legveszedelmesebb terjesztője a ruhatetű, hogy ellen rovarporral lehet hatásosan védekezni.

Föltűnt egyeseknek, hogy a német katonavonatonak utazó legények nem igen fogyasztanak kávé s tejet az egyes vasuti állomásokon. Az érdeklődők megtudták, hogy minden német katonavonaton végén istállóknak berendezett vagon is található, amelyben átlag három-négy tehén pihen és eszi a finom orosz takarmányt, hogy aztán bőven ellássa tejjel a harcosokat. Minden vonaton természetesen tábori konyhák is vannak, amelyeken ép úgy főzik az izletes ételket, mint a harcúterén szokták.

Az se érdektelen, hogy a német csapatok mindenfelé magukkal visznek különböző nem romlandó élelmicikkeket és tartózkodási helyükön csak a romlandó ételnevet szerzik be. Hogy mi ennek az oka, azt így magyarázza egy német tiszt:

— Tudjuk hogy Magyarországon igen nagy drágaság uralkodik. Nálunk egy hétig lehet táplálkozni abból a pénzből, amit Magyarországon két nap alatt elköltönek. Hogy mi az oka ennek a nagy drágaságnak, azt mi nem kutatjuk, azonban mi nem akarunk árdrágítókat lenni, s nem ki-

vánjuk még jobban tömni azokat, kik ügyesen, de lelkiismeretlenül kihasználják a közönség szorult helyzetét.

A német csapatok vezetői jól tudják, hogy a harcoló katona még a csaták tüzeiben sem felejtetheti el, hogy nem fából alkotta meg őt a természet. A természeti ösztönökkel, a fiatal hű emberi vágyaival számolni kell ma a hadvezéreknek. De viszont arra is gondolniok kell, hogy a Balkán sötét és buja vidékein a fiatal katonára olyan veszélyek leselkednek, amelyekről nem védhetik meg a drótakadályok és a negyvenkettős mozsarak. Ezek ellen más védelmi eszköz alkalmazandó. És a német tábornok gondoskodtak róla, hogy a harcos fiuk még akkor is biztonságban legyenek, ha vágyuk támadna megismerni a Balkán rejtelmes, forró éjszakáit...

Főtárgyaláson letartóztatott tanu.

Nemzetiség elleni izgatás büntetéssel volt vádolva Szilajdzsin Mihály óbecessi szijgyártó, akinek ügyében kedden ítélték az ujvidéki kir. törvényszék büntető tanácsa.

Az ügyészség Szilajdzsin Milánt megvádolta, mert állítólag azt mondta, hogy „az oroszok márbent vannak Magyarországon, bár már Čbecsén volnának, hogy neki a vállalt munkáját ne kellene elszállítani”.

A nyomozás során a vádat a határrendőrség előtt a feljelentést tevő Milovanov Sándor és Dzsigsurszky Ignác tanuk igazolták.

A főtárgyaláson azonban fordulat állott be. A vádlott megmaradt abbéli kijelentésénél, hogy ő az inkriminált kifejezéseket nem mondotta. A tanuhallgatás során azonban Milovanov Sándor újból megmaradt eredeti vallomásánál, és újból bizonyította, hogy vádlott igen megtette fenti kijelentését.

Most Dzsigsurszky Ignác tanura került a sor. Midőn az elnök őt az eskü szentségére és annak következményeire figyelmeztette, kijelentette, hogy most megfogja vallani az igazat, mert a határrendőrségen tett vallomása nem felel meg a valóságnak: ő vádlottól az inkriminált kijelentést soha sem hallotta.

A határrendőrségen csak azért vallott terhelően, mert Milovanov Sándor neki 100 koronát ígért, ha terhelően vall, de most ő azt akarja, hogy lelkiismerete tiszta legyen, hogy ne szenvedjen senki sem ártatlanul.

Nem maradt tehát más terhelő vallomás, mint Milovanov Sándoré. De a történetek után a bíróság vallomásának hitelt nem adott, s miután kiűnt, hogy Szilajdzsin Mihály ártatlan, őt a bíróság felmentette, azonban Milovanov Sándort hamis tanúzás és hamis tanúzásra való rábírás büntette miatt letartóztatta.

A felmentő ítélet ellen az ügyészség felebbezést jelentett be.

1578. sz. Mozsor községtől.

1915.

Bérbeadási hirdetemény.

Mozsor község előljárása ezennél közhírré teszi, hogy Mozsor község tulajdonát képező s a III. öblözetben egy tagban fekvő 427.¹³³⁵ hold kedvező ajánlatok esetén pedig ezen területtel összefüggő még 404.⁴⁸⁶ összesen tehát 832.²²¹ hold szántóföldet — 6 esetleg 12 évi idő tartamra nyilvános árverés útján bére fogja adni.

Az írásbeli ajánlatok 1915. évi október hó 16-ig Mozsor község előljárásgánál nyújthatók be, még pedig határozottan kifejezve, hogy az ajánlattevő mily ajánlatot tesz 427.¹³³⁵ holdas és mily ajánlatot tesz 832.²²¹ holdas bérletre 6, illetve 12 évi időtartamra.

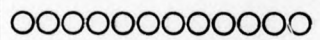
Árverési feltételek a községi jegyzői íródban a hivatalos órák alatt bármikor megtekinthetők.

Mozsoron 1915. évi szeptember hó 15-én.

Bedov Milán s. k. bíró.

Lalin János s. k. jegyző.

1—2

Bécsi konzervatoristánó

zongora és ének órákat ugyszintén felsőbb leányiskolai tantárgyórákat — német és magyar nyelven — ad saját lakásán. Nagyszerű módszer. Sok évi működési bizonyítványok. Beszélhetni naponta 10—11-ig és 3—4 óráig Andrassy utca 8. szám jobbra. Tanítási díj óránként 3 korona.

1916. május 1-től

kiadó a

KÖZPONTI HITEL-

INTÉET házában levő 5

Szobás modern urí lakás.